

עפ"ת 24578/05/16 - מדינת ישראל נגד סואעד עלי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 24578-05-16 מדינת ישראל נ' סואעד עלי ואח'

בפני כבוד השופט אמיר טובי
המערערת מדינת ישראל
נגד המשיב סואעד עלי

נוכחים:

ב"כ המערערת: עו"ד אדם סרי

ב"כ המשיב: עו"ד גדעון קוסטא

המשיב בעצמו

פסק דין

1. בפניי ערעור על קולת העונש שגזר בית משפט השלום לתעבורה בעכו (כב' השופט א' קאופמן) על המשיב בתיק 10662-05-13 ביום 29.3.2016.
2. בית משפט קמא התיר צירופם של שני תיקים נוספים, מעבר לתיק שעמד בפניו, אשר היו תלויים ועומדים כנגד המשיב, והרשיע אותו, על פי הודייתו, בעבירות שיוחסו לו בכלל התיקים, כדלקמן - נהיגה בשכרות, בכך שסרב לתת דגימה של אויר נושף לפי דרישת שוטר, נהיגה בפסילה, התנהגות הגורמת נזק, נהיגה בחוסר זהירות, אי שמירת מרחק, ונהיגת רכב ללא ביטוח.
3. בגזר דינו ציין בית משפט קמא כי מתסקיר שירות המבחן עולה כי מדובר בנאשם המנהל אורח חיים נורמטיבי, אם כי מתקשה להפנים את הסנקציות נגדו בתחום התעבורה. עוד נאמר כי על אף שהמשיב ריצה בעבר עבודות שירות, הוא חזר וצבר עבירות חמורות. חרף זאת, המליץ שירות המבחן להאריך את עונש המאסר המותנה ולהטיל על המשיב צו מבחן ולפסול את רישונו לתקופה ממושכת.

בבואו לקבוע את מתחם הענישה, קבע בית משפט קמא כי לגבי העבירה של נהיגה בשכרות קובע החוק עונש מינימאלי של פסילה לתקופה של 24 חודשים, כאשר בעבירת סירוב תהיה הענישה מחמירה יותר. לפיכך, נקבע כי מתחם העונש בגין עבירה זו הוא של פסילה לתקופה של 28 עד 40 חודשים ולצדה מאסר מותנה ועד למאסר בפועל, וזאת כאשר מדובר בנהג בעל עבר מכביד. באשר לנהיגה בזמן פסילה נקבע כי

עמוד 1

מתחם הענישה נע בין מאסר מותנה למאסר קצר בפועל לצד פסילה לתקופה של 30-6 חודשים, לפי חומרת הנסיבות. באשר ליתר העבירות נקבע כי מתחם העונש יהיה בדרך כלל פסילה למשך תקופה קצרה.

לאחר ששקל את השיקולים לחומרא ולקולא קבע בית משפט קמא כי מתחם העונש הראוי בנסיבות העניין, בהתעלם מעונש המאסר המותנה המרחף מעל ראשו של המשיב, הנו עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות. לגבי המאסר המותנה נקבע כי זה חל רק לגבי העבירה של נהיגה בזמן פסילה ועל כן בשים לב לתקופת המאסר המותנה ולהמלצת שירות המבחן להארכתו, ראה בית משפט קמא לקבוע כי המאסר המותנה בגין העבירה של נהיגה בזמן פסילה יוארך בהתאם להמלצת שירות המבחן.

בסיכומו של דבר, גזר בית משפט קמא על המשיב בגין העבירה של נהיגה בשכרות ארבעה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. בגין העבירה של נהיגה בזמן פסילה, האריך בית משפט קמא את עונש המאסר המותנה לתקופה של שמונה חודשים, למשך שנתיים נוספות. בנוסף, נגזרו על המשיב חמשה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, פסילה בפועל למשך 40 חודשים, פסילה על תנאי למשך 6 חודשים לתקופה של שלוש שנים, קנס בסך 2,000 ₪ והתחייבות עצמית ע"ס 7,500 ₪.

4. בערעור המונח בפניי טענה המערערת כי שגה בית משפט קמא כאשר נמנע מהשתת עונש מאסר בפועל בגין כל אחת מהעבירות בהן הורשע המשיב, ובכך התעלם מהשילוב המסוכן והחמור של מעשיו - נהיגה בשכרות, כעבור יומיים בלבד נהיגה בזמן פסילה ולאחר מכן מעורבות בתאונת דרכים בה נפגעו בני אדם. נאמר כי מדובר בעבירות החותרות תחת אושיות השלטון ומשקפות התייחסות בוטה ומבזה כלפי החוק ומלמדות כי למשיב אין מורא מפני החוק.

עוד הוסיפה המערערת וטענה כי שגה בית משפט קמא כאשר נמנע מהפעלת עונש המאסר המותנה שהוטל על המשיב בגין העבירה של נהיגה ברכב ללא רישיון. נאמר כי יש בכך כדי להעביר מסר שלילי ביותר לכל עבריין פוטנציאלי. כמו כן, התעלם בית משפט קמא מעברו התעבורתי של המשיב המחזיק שלל עבירות ואף מהעובדה כי ריצה עונש מאסר בעבודות שירות בגין עבירה של נהיגה ללא רישיון.

5. בטיעוניה בפניי, ציינה ב"כ המערערת כי לא זו בלבד שגזר הדין נשוא הערעור לא העביר מסר חד וברור למשיב, אלא נהפוך הוא. ששה ימים בלבד לאחר גזר הדין, שב המשיב ונהג וביום 6.6.2016 הורשע בהעדרו בעבירה של נהיגה ללא רישיון. ביום 21.5.2016, חודשיים לאחר גזר הדין נשוא ענייננו, הסתבך המשיב פעם נוספת בעבירת תעבורה של סטייה מנתיב נסיעה והורשע בגינה ביום 20.8.2016. עוד הוסיפה המערערת כי בתיק שבו הוטל המאסר המותנה, הורשע המשיב בעבירה אחת של נהיגה בפסילה ונהיגה ללא ביטוח והוטלו עליו 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. ואילו בתיק נשוא הדין, הורשע המשיב בשלל עבירות בגינן הוטלו 4 חודשי מאסר בלבד שירוצו בעבודות שירות. באופן פרדוכסלי, במקום להחמיר עם המשיב, הקל עמו בית משפט קמא ובכך העביר מסר שגוי ובלתי ראוי.

6. ב"כ המשיב אישר כי בית משפט קמא הלך לקראת שולחו ולא החמיר עמו. יחד עם זאת נאמר כי יש לסמוך על בית המשפט כי פסק דינו לא ניתן כלאחר יד וחזקה עליו שידע את שהוא עושה. עוד הוסיף הסנגור כי המשיב לא יצא פטור בלא כלום שכן הוטל עליו עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות. נאמר כי אם הוא ריצה בעבר עבודות שירות והדבר לא הרתיע אותו, אזי ניתן היה אולי לקבל את עמדת המערערת ולהחמיר עמו. אלא שהמשיב מתמודד עם חובות בהוצל"פ העומדים ע"ס 60,000 ₪ והוא נאבק כדי לשרוד. נאמר כי גם אם קיימת סטייה לקולא ממדיניות הענישה הנוהגת, הרי שלא מדובר בסטייה קיצונית המצדיקה התערבות ערכאת הערעור.

7. דין הערעור להתקבל.

אכן הכלל הוא שערכאת הערעור אינה מתערבת בעונש הנגזר על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים בהם סטתה הערכאה הדיונית באורח קיצוני מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות, או כאשר מדובר בטעות של ממש שנפלה בגזר דינו של בית משפט קמא (ראו לדוגמא: ע"פ 9097/05 **מדינת ישראל נ' ורשילובסקי** (3.7.2006); ע"פ 1323/08 **מדינת ישראל נ' פלוני** (29.10.2008); ע"פ 2848/14 **סיגר נ' מדינת ישראל** (12.11.2014)). בענייננו, ההתערבות בענישה המקלה שנגזרה על ידי בית משפט קמא מתחייבת נוכח כך שענישה זו אינה עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנוהגת והראויה במקרים כגון דא.

8. העבירות בהן הורשע המשיב חמורות, והישנות ההתנהגות העבריינית, בייחוד נהיגתו ללא רישיון נהיגה תקף, מלמדת על זלזול בסדרי שלטון ומשפט וטומנת בחובה סיכון לביטחוננו של הציבור. חומרת מעשיו מתעצמת נוכח העובדה שהמשיב חזר לנהוג כשהוא בפסילה כאשר תלוי ועומד מעל ראשו מאסר מותנה משמעותי, שלא היה בו כדי להרתיעו. התנהלותו מלמדת על העדר מעצורים והעדר מורא מפני הדין. ברע"פ 3878/05 **בנגוזי נ' מדינת ישראל** (26.5.2005) נקבע כי:

"נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רישיון טומנת בחובה סיכונים רבים ליבטחונם של נוסעים ברכב והולכי רגל. יתר על כן, ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט".

בעוד ברע"פ 2221/11 **הראל נ' מדינת ישראל** (24.3.2011) נקבע כי:

"במובן הרחב, על בית משפט זה לשלוח מסר צלול וברור לפיו בעבירות מסוג זה, במיוחד כאשר למבקש עבר תעבורתי מכביד, ינקוט בית המשפט במדיניות ענישה מחמירה המשקפת את הסכנה הטמונה בהן לציבור הרחב".

9. לעבירה של נהיגה בזמן פסילה, החמורה לכשעצמה, הוספו בענייננו עבירות חמורות לא פחות ובראשם נהיגה בשכרות שאין צורך להכביר מלים לגבי חומרתה והמסוכנות הטמונה בה לציבור הנהגים ולהולכי הרגל כאחד. אם לא די בכך הרי שהמשיב הורשע גם בעבירה של נהיגה בחוסר זהירות, גרימת נזק ואי שמירת מרחק.

10. למרבה הצער, לא למד המשיב את הלקח ולא השכיל לנצל את ההזדמנות שניתנה לו בפעמים הקודמות, עת נמנע בית המשפט מלהטיל עליו עונשי מאסר לריצו בפועל.

ביום 3.6.2012 נדון המשיב בתיק תת"ע 3756-12-08 על ידי בית משפט השלום לתעבורה בעכו, בגין עבירה של נהיגה בלא רישיון נהיגה ובלא ביטוח, למאסר בפועל למשך 6 חודשים שירוצה בעבודות שירות. חרף העובדה שהמשיב לא נשלח לריצו עונשו מאחורי סורג ובריח, מתוך תקווה כי יפנים את חומרת מעשיו, המשיך המשיב בסורו וחזר לנהוג כשאינ ברשותו רישיון נהיגה, תוך זלזול בוטה בחוק. באופן מפתיע, כאשר חזר המשיב והורשע בעבירות של נהיגה בשכרות, נהיגה בפסילה וללא ביטוח בר תוקף ונהיגה בחוסר זהירות אגב גרימת נזק תחת להחמיר עמו, ראה בית משפט קמא לגזור עליו עונש מקל אף מהעונש שגזר עליו שנים אחדות קודם לכן, והסתפק בארבעה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. בתוך כך גם נמנע מהפעלת המאסר המותנה שהוטל על המשיב. בכך נפל בית משפט קמא לכדי טעות המחייבת התערבות ערכאת הערעור. העבירות בהן שב והסתבך המשיב, על אף הרשעותיו הקודמות, מחייבות בהכרח העלאת רף הענישה, חרף נסיבותיו האישיות ועל אף המלצות שירות המבחן.

11. זאת ועוד, בית משפט קמא ראה להאריך את המאסר המותנה שהוטל על המשיב, מבלי שהתקיימו נסיבות חריגות ומיוחדות שהצדיקו זאת. התנהלותו של המשיב, ונהיגתו בחוסר אחריות מבלי שהוא אחז בידו רישיון נהיגה תקף, ונהיגתו בשכרות, היו צריכים להוביל את בית המשפט להטלת ענישה משמעותית שיהא בה כדי להרתיע את המשיב, להציב לו גבולות ברורים ולהעמידו על חומרת מעשיו.

12. לא ניתן אף להתעלם מהרשעותיו המאוחרות של המשיב, לאחר מתן גזר הדין נשוא הדיון, בעבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף ביום 5.4.2016 והרשעתו בגין עבירה זו ביום 6.6.2016 על ידי בית משפט השלום לתעבורה בעכו וכן עבירה של סטייה מנתיב נסיעה מיום 21.5.2016.

13. אם לא די בכך, הרי שעברו התעבורתי של המשיב הכולל שלל הרשעות, ובתוכן הרשעות קודמות בגין נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, מחייב ענישה מחמירה מכפי שנקבע על ידי בית משפט קמא.

14. בנסיבות העניין, נראה לי כי העונש הראוי בגין כלל העבירות בהן הורשע המשיב בבית משפט קמא עומד על ששה חודשי מאסר בפועל.

לפיכך, הערעור מתקבל במובן זה שאני גוזר על המשיב ששה חודשי מאסר בפועל ומורה על הפעלת

המאסר המותנה שהוטל עליו בתת"ע 3756-12-08 באופן חופף, כך שסך הכל ירצה המשיב 8 חודשי מאסר בפועל. חפיפת המאסר המותנה נעשית אגב חריגה מהכלל לפיו עונש מאסר מותנה יופעל במצטבר לעונש שנגזר על נאשם בגין עבירה מאוחרת (ראו: ע"פ 1323/08 **מדינת ישראל נ' פלוני** (29.10.2008)). חריגה זו נעשית נוכח נסיבותיו המיוחדות של המשיב, כפי שהן עולות מתסקיר שירות המבחן.

יתר רכיבי הענישה שנגזרו על ידי בית משפט קמא יעמדו בעינם.

15. המשיב יתייצב לתחילת ריצוי עונשו ביום 26.1.2017 בשעה 08:00 בבית מעצר "קישון" כשברשותו תעודה מזהה.

ניתן היום, י"ד טבת תשע"ז, 12 ינואר 2017, בנוכחות הצדדים.